

Ба Шурои диссертатсионии 6D.KOA-079 -и
назди Институти фалсафа ва сиёсатшиносии
ба номи А. Баҳоваддинови АМИТ (734025, ш.
Душанбе, хиёбони Рӯдакӣ, 33)

ТАҚРИЗИ МУҚАРРИЗИ РАСМӢ

ба диссертатсияи Саидзода Диловар Абдулаҳад дар мавзуи «Набардҳои иттилоотӣ ва хусусиятҳои онҳо дар шароити рушди технологияҳои рақамӣ (дар мисоли Тоҷикистон)» барои дарёфти дараҷаи илмӣ доктори илмҳои сиёсӣ аз рӯйи ихтисоси 5.6.2. Ниҳодҳо, равандҳо ва технологияҳои сиёсӣ. – Душанбе, 2026. – 426 с.

Мутобиқати мавзӯ ва муҳтавои диссертатсия ба шиносномаи ихтисоси илмӣ. Давлат ягона ниҳоде ба ҳисоб меравад, ки таъсиррасонӣ ва идоракунии умумӣ ва сартосариро дар ихтиёр дорад. Ҳолати мазкур ба сифати вазифа ва масъулияти аввалиндараҷаи давлат дар шароити рушди ҷомеаи иттилоотӣ ва дар татбиқи муносибатҳои истифодаи сартосарии ТИК, технологияҳои рақамӣ, баромад намуда, бештар мегардад. Ҳамакнун, дар раванди ба амал баровардани вазифа ва салоҳиятҳои давлат мушкилиро тавсеаи набардҳои иттилоотӣ ба бор меоваранд. Чунин навъи мушкилот ва ҳатто, таҳдид ҳам гӯем ҳато намекунем, дар инкишофи ҳар навъ давлат, махсусан Тоҷикистон ҳоҳ ноҳо ҳама мекунад.

Махсусан, аҳаммияти таҳқиқи илмӣ кори диссертатсионии Саидзода Диловар Абдулаҳад ба чунин масъалаҳо пайваست мебошад. Таҳқиқи диссертатсионии Саидзода Диловар Абдулаҳад дар мавзуи «Набардҳои иттилоотӣ ва хусусиятҳои онҳо дар шароити рушди технологияҳои рақамӣ (дар мисоли Тоҷикистон)» аз лиҳози мазмун, самтгирии пажӯҳиши илмӣ ва муҳтавои таҳлилӣ ба талаботи шиносномаи ихтисоси илмӣ 5.6.2. Ниҳодҳо, равандҳо ва технологияҳои сиёсӣ мутобиқат мекунад. Муҳтавои диссертатсия бо масъалаҳои ҳамоҳанг аст, ки дар шиносномаи ихтисос ҳамчун самтҳои афзалиятноки таҳқиқ муайян шудаанд.

Таҳқиқи диссертатсионӣ аз рӯйи муҳтавои худ бо мавзӯҳои пешбиниамудаи Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 26.09.2020, таҳти №503 «Дар бораи самтҳои афзалиятноки таҳқиқоти илмӣ ва илмию техникӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2021-2025» ва Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 28.02.2025, таҳти №114 «Дар бораи самтҳои афзалиятноки таҳқиқоти илмӣ ва илмию техникӣ барои давраи то соли 2030» мувофиқат менамояд. Дар ин замина пажӯҳиши диссертатсионӣ баррасии возеҳи мафҳумҳои асосӣ, ба монанди «амниятӣ иттилоотӣ», «баланд бардоштани устуворӣ ва амният», «манфиатҳои муҳимми миллӣ»,

«тахдидҳои нави ҷаҳонӣ», «аз байн бурдани хурофот, ифротгароии динӣ ва терроризм» ва ғайра баррасӣ гардидаанд.

Мубрамии мавзуи таҳқиқ. Сиёсат ва равандҳои сиёсиро бе иштирок ва истифодаи ТИК тасаввур кардан ғайриимкон мебошад. Густариши босуръати технологияҳои рақамӣ, тавсеаи инфрасохтори иттилоотӣ коммуникатсионӣ ва афзоиши нақши фазои маҷозӣ дар ташаккули равандҳои сиёсӣ моҳияти асосии асри ҷадид ва муосирро ташкил медиҳад. Дар ин шароит масъалаи набардҳои иттилоотӣ ба яке аз самтҳои калидии таҳқиқоти сиёсатшиносӣ мубаддал шудааст. Имрӯз фазои иттилоотӣ на танҳо воситаи интиқоли маълумот, балки муҳити мустақили таъсиррасонӣ ба шуури ҷамъиятӣ, афкори омма, рафтори сиёсии шаҳрвандон ва самтгирии равандҳои сиёсӣ ба ҳисоб меравад. Дар чунин шароит мубориза барои соҳиб шудан ба захираҳои иттилоотӣ, таъсиргузорӣ ба равандҳои маърифатӣ ва идоракунии афкори ҷамъиятӣ шакли нави рақобати сиёсиро ба вуҷуд овардааст, ки онро дар адабиёти илмӣ ҳамчун набардҳои иттилоотӣ арзёбӣ менамоянд.

Ташаккули шабакаҳои фаромиллӣ ва таъсиррасонии мустақими иттилоотӣ ба фазои сиёсии давлатҳо бештар ба назар мерасад. Дар натиҷа, воситаҳои анъанавии муборизаҳои сиёсӣ тадриҷан бо усулҳои навини таъсиргузории иттилоотӣ иваз гардида, фазои маҷозӣ ба яке аз имкониятҳои асосии рақобати геополитикӣ, идеологӣ ва иттилоотӣ табдил ёфтааст. Маҳз дар ҳамин замина зарурати таҳлили назариявӣ методологии набардҳои иттилоотӣ, муайян намудани ҷойгоҳ ва нақши онҳо дар низоми муносибатҳои сиёсӣ, инчунин омӯзиши хусусиятҳои амалии зухуроти онҳо аҳаммияти хоссаи илмӣ ва амалӣ касб менамояд.

Аз нуқтаи назари назариявӣ, то ҳол дар доираи илмҳои сиёсӣ нисбат ба моҳияти набардҳои иттилоотӣ, меъёрҳои таснифоти онҳо, воситаҳои таъсиррасонӣ ва хусусиятҳои фарқкунандаи онҳо аз дигар шаклҳои муқовимати сиёсӣ ягонагии методологӣ ба вуҷуд наомадааст. Гуногунии равишҳои илмӣ ва тағйирёбии пайвастаи технологияҳои рақамӣ зарурати бознигари назарияҳои мавҷуда ва таҳияи асосҳои нави концептуалии таҳқиқи набардҳои иттилоотиро тақозо менамояд. Аз ин лиҳоз, омӯзиши ҷамаҷонибаи заминаҳои назариявӣ ва методологии масъалаи имконият фароҳам меорад, ки моҳияти воқеии ин падида ҳамчун унсурҳои муҳими муносибатҳои сиёсии муосир дақиқтар муайян карда шавад.

Бо афзоиши нақши шабакаҳои иҷтимоӣ ҳамчун муҳити ташаккули баҳсҳои иҷтимоӣ сиёсӣ ва воситаи таъсиргузорӣ ба афкори умумӣ боз ҳам бештар мегардад. Имрӯз имкониятҳои иттилоотии рақамӣ ба воситаи муҳими мубориза барои таъсиррасонӣ ба шуури сиёсӣ, ташаккули арзишҳо, тағйир додани муносибатҳои иҷтимоӣ ва сафарбарсозии неруҳои сиёсӣ табдил ёфтаанд. Маҳз ҳамин омил зарурати таҳқиқи илмӣ нақши шабакаҳои иҷтимоӣ ҳамчун майдони набардҳои иттилоотӣ ва омӯзиши

шаклҳои нави бархӯрди манфиатҳои сиёсиро дар фазои рақамӣ ба миён овардааст.

Дар шароити муосир масъалаи соҳибхитиёрии иттилоотӣ низ ба яке аз омилҳои муҳимми таъмини амнияти миллӣ ва устувории сиёсӣ табдил ёфтааст. Вобастагии рӯзафзуни ҷомеа аз технологияҳои рақамӣ ва шабакаҳои глобалии иттилоотӣ эҳтимоли таъсиррасонии берунӣ ба фазои иттилоотии давлатҳоро афзоиш дода, зарурати таҳкими механизмҳои ҳифзи манфиатҳои миллӣ дар муҳити рақамиро ба вуҷуд овардааст. Аз ин рӯ, омӯзиши хусусиятҳои таъмини соҳибхитиёрии иттилоотӣ, таҳлили роҳҳои таҳкими истиқлолияти иттилоотӣ ва арзёбии нақши онҳо дар муқовимат ба таҳдидҳои иттилоотӣ аҳамияти назариявӣ амалӣ пайдо менамояд.

Мубрамияти мавзӯ дар мисоли Ҷумҳурии Тоҷикистон бо омилҳои сиёсӣ, иҷтимоӣ ва технологӣ боз ҳам бештар тақвият меёбад. Тоҷикистон ҳамчун давлати соҳибистиклол дар марҳилаи ташаккули ҷомеаи рақамӣ қарор дошта, ҳамзамон бо густариши фазои иттилоотии миллӣ ва воридшавии ғайриқонунии шаҳрвандон ба шабакаҳои иҷтимоӣ рӯ ба рӯ мебошад. Дар чунин вазъият таъсири ҷараёнҳои иттилоотии фаромиллӣ, рақобати манфиатҳои гуногуни сиёсӣ дар муҳити маҷозӣ ва зарурати ҳифзи манфиатҳои миллӣ дар фазои иттилоотӣ масъалаи омӯзиши набардҳои иттилоотиро ба яке аз самтҳои муҳимми сиёсатшиносии ватанӣ мубаддал месозад. Таҳқиқи мавзӯи рисолаи диссертатсионии Д.А. Саидзода дар мавзӯи «Набардҳои иттилоотӣ ва хусусиятҳои онҳо дар шароити рушди технологияҳои рақамӣ (дар мисоли Тоҷикистон)» аз нигоҳи илмӣ ба таҳкими заминаҳои назариявии сиёсатшиносии муосир, рушди равишҳои таҳқиқи амнияти иттилоотӣ, муайян намудани хусусиятҳои муборизаҳои сиёсӣ дар фазои рақамӣ ва тақмили механизмҳои ҳифзи соҳибхитиёрии иттилоотии Ҷумҳурии Тоҷикистон мусоидат намуда, аҳамияти муҳимми назариявӣ, методологӣ ва амалиро доро мебошад.

Дарачаи наwgонии натиҷаҳо дар диссертатсия ва нуктаҳои илмие, ки ба ҳимоя пешниҳод мешаванд. Диссертатсияи Саидзода Диловар Абдулаҳад ба якҷанд нуктаҳои муҳимми илмие ба сифати наwgонӣ ва нуктаҳои ба ҳимояи пешниҳодшаванда асос ёфтааст. Пеш аз ҳама, дарачаи наwgонии натиҷаҳои таҳқиқи диссертатсионӣ дар қарорди ҳамаҷонибаи асосҳои назариявӣ методологӣ масъала ифода меёбад.

Наwgонии илмӣ таҳқиқи диссертатсионӣ дар таҳия ва рушди равишҳои назариявӣ методологӣ омӯзиши набардҳои иттилоотӣ дар шароити рушди технологияҳои рақамӣ ифода меёбад. Дар доираи таҳқиқ моҳият, хусусиятҳо ва нақши набардҳои иттилоотӣ ҳамчун шакли муосири рақобати сиёсӣ ва воситаи таъсиррасонӣ ба муҳити сиёсӣ муайян ва мушаххас гардида, ҷойгоҳи онҳо дар низоми муносибатҳои сиёсии муосир арзёбӣ шудааст. Хусусиятҳои зухур ва таҳаввули набардҳои иттилоотӣ дар шароити рақамикунӣ ҷомеа таҳлил гардида, таъсири технологияҳои рақамӣ, шабакаҳои иҷтимоӣ, алгоритмҳои рақамӣ ва унсурҳои зехни сунъӣ

ҳамчун воситаҳои нави таъсиргузори иттилоотиро раванӣ ба шуури ҷамъияти асоснок карда шудааст. Ҳамзамон, паёмадҳои сиёсӣ ва амниятии таҳдидҳои иттилоотӣ дар заминаи тавсеаи фазои рақамӣ ва инфрасохтори иттилоотӣ мавриди омӯзиши илмӣ қарор гирифтаанд. Таъсири набардҳои иттилоотӣ ба амниятии иттилоотӣ ва суботи сиёсӣ, инчунин муайян намудани мазмун, принципҳо ва механизмҳои таҳкими соҳибхитиёрии иттилоотӣ ҳамчун унсури муҳими амниятии миллий баррасӣ шудааст. Дар ин замина, роҳҳои пешгирӣ, коҳиш ва безараргардонии таҳдидҳои иттилоотӣ бо дарназардошти хусусиятҳои сиёсӣ ва амниятии Ҷумҳурии Тоҷикистон пешниҳод ва асоснок карда шудаанд. Ҳамчунин, имкониятҳо ва иқтидорҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон дар самти муқовимат ба таҳдидҳои иттилоотӣ, ҳифзи манфиатҳои миллий ва таҳкими устувории фазои иттилоотии кишвар дар шароити рушди технологияҳои рақамӣ ба таври илмӣ таҳлил ва ҷамъбаст гардидаанд.

Бо ҳамин далел, натиҷаҳои бадастомадаи пажӯҳиши диссертатсионии Саидзода Диловар Абдулаҳад бо дараҷаи баланди навгонии илмӣ, асоснокии назариявӣ ва аҳаммияти амалии худ фарқ намуда, маҷмуи нуктаҳои илмиро ташкил медиҳанд.

Асоснокӣ ва эътимоднокии хулосаю тавсияҳои дар диссертатсия ифодаёфта. Дар муқаддимаи рисолаи диссертатсионӣ мубрамияти мавзӯи таҳқиқ, дараҷаи омӯзиши он, робитаи таҳқиқ бо барномаҳо (лоиҳаҳо) ва масъалаҳои алоқамандии илмӣ ба таври мушаххас нишон дода шудаанд. Асоснокии хулосаҳои таҳқиқ, пеш аз ҳама, бо сатҳи баланди маводи эмпирикӣ ва сарчашмаҳои назариявии истифодашуда алоқаманд мебошад. Муаллиф кӯшиш намудааст, ки мафҳум, моҳият, хусусиятҳои набардҳои иттилоотӣ, афзоиши таҳдиду хатарҳо дар фазои иттилоотӣ ва дар ин замина аҳаммият ва муҳиммияти истиқлолияти иттилоотиро ошкор карда тавсияҳо пешниҳод намояд. Ҳамзамон, муаллиф раванди татбиқи амалишавӣ ва механизмҳои муассири таъмини амниятии иттилоотиро дар шароити Тоҷикистони муосир бо ба инобат гирифтани зарурати таҳия ва қабули барномаҳо ва стратегияҳои таъмини амниятии иттилоотӣ, таҳкими заминаҳои истиқлолияти иттилоотӣ ва мустаҳкамии асосҳои миллии ҷомеаи иттилоотии Тоҷикистон муфассал баён доштааст. Инчунин, ташаббус ва иқдомҳои саривақтии Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистонро дар самти амалишавии сиёсати таъмини аминияти иттилоотӣ ва инкишофи устувори ҷомеа муфассал мавриди омӯзиш ва таҳлил қарор додааст.

Асоснокӣ ва эътимоднокии хулосаҳо ва тавсияҳои муаллиф боз дар он зоҳир мегардад, ки дар асоси омӯзиш ва таҳлилу хулосабарориҳои концепсияҳои илмӣ нишон дода шудааст, ки барои таҳияи стратегияҳо ва барномаҳои таҳкимбахшии фазои иттилоотӣ дар шароити тавсеаи набардҳои иттилоотии замони муосир барои давлати Тоҷикистон аҳаммияти муҳим доранд.

Ҳаҷм ва сохтори диссертатсия. Диссертатсия аз номгӯи ихтисораҳо, муқаддима, тавсифи умумии таҳқиқ, панҷ боб, чордаҳ зербоб, хулоса, тавсияҳо оид ба истифодаи амалии натиҷаҳои таҳқиқ, рӯйхати адабиёт, интишорот аз рӯи мавзуи диссертатсия иборат мебошад. Ҳаҷми умумии диссертатсия 426 саҳифаи матни компютериरो ташкил медиҳад.

Дар боби якум – «Ҷанбаҳои назариявӣ методологии таҳқиқи набардҳои иттилоотӣ» асосҳои назариявӣ ва методологии омӯзиши набардҳои иттилоотӣ мавриди таҳлил қарор гирифта, моҳият, хусусиятҳо ва нишонаҳои асосии онҳо ҳамчун падидаи сиёсӣ баррасӣ шудаанд. Ҳамчунин, ҷойгоҳ ва нақши иҷтимоӣ, сиёсии набардҳои иттилоотӣ дар низоми муносибатҳои сиёсӣ муайян гардида, вазъи амалии онҳо дар шароити муосир аз дидгоҳи илмӣ арзёбӣ шудааст.

Дар боби дуюм – «Рақамикунонӣ ҳамчун омили васеъшавии набардҳои иттилоотӣ ва таъсири он ба раванди сиёсии муосир» таъсири рушди технологияҳои рақамӣ ба таҳаввули муҳити иттилоотӣ таҳқиқ гардида, нақши рақамикунонӣ дар густариши шаклҳо ва усулҳои нави набардҳои иттилоотӣ асоснок карда шудааст. Инчунин, таъсири чунин набардҳо ба сиёсатҳои давлатӣ ва равандҳои сиёсии муосир мавриди омӯзиш қарор гирифтааст.

Дар боби сеюм – «Масъалаҳои рушди набардҳои иттилоотӣ дар шароити амалӣ гардидани технологияҳои рақамӣ» тамоюлҳои ташаккули таҳдидҳои ғайрианъанавӣ дар фазои рақамӣ таҳлил шуда, рафтори сиёсии қорбарони шабакаҳои иҷтимоӣ ва хусусиятҳои таъсиргузори муҳити маҷозӣ ба афкори ҷамъиятӣ баррасӣ гардидааст. Ҳамзамон, механизмҳо ва паёмадҳои таъсири ҳуҷумҳои сиёсӣ, иттилоотӣ ва психологӣ ба шуури ҷамъиятӣ аз нуқтаи назари сиёсӣ таҳқиқ шудаанд.

Дар боби чаҳорум – «Назорати платформаҳои иттилоотӣ ва таҳкими истиқлолияти иттилоотӣ» шабакаҳои иҷтимоӣ ҳамчун фазои асосии рақобатҳои иттилоотӣ ва сиёсӣ арзёбӣ гардида, масъалаи бархӯрди манфиатҳои гуногун дар платформаҳои иттилоотӣ таҳлил шудааст. Дар баробари ин, моҳият, хусусиятҳо ва роҳҳои таъмини соҳибхитиёрии иттилоотӣ ҳамчун ҷузъи муҳими амнияти миллӣ мавриди баррасии илмӣ қарор гирифтаанд.

Дар боби панҷум – «Пешгирии хавфу хатари набардҳои иттилоотӣ дар раванди рақамикунонӣ» масъалаҳои таъмини амнияти иттилоотӣ, ҳифзи манфиатҳои миллӣ ва роҳҳои баланд бардоштани муқовиматпазирии давлат дар шароити набардҳои иттилоотӣ таҳқиқ шудаанд. Ҳамчунин, таъсири таҳдидҳои иттилоотӣ ба амнияти Ҷумҳурии Тоҷикистон, хусусиятҳои хавфҳои шабакавӣ ва роҳҳои пешгирии онҳо дар шароити рушди ҷомеаи рақамӣ мавриди таҳлил ва арзёбӣ қарор гирифтаанд.

Дар маҷмӯъ, сохтори диссертатсия имкон медиҳад, ки ҷанбаҳои назариявӣ, сиёсӣ ва амалии набардҳои иттилоотӣ дар шароити рушди технологияҳои рақамӣ ба таври маҷмӯӣ таҳқиқ гардида, роҳҳои таҳкими

амнияти иттилоотӣ ва соҳибхитиёрии иттилоотии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз нигоҳи илмӣ асоснок карда шаванд.

Аҳаммияти илмӣ, амалӣ, иқтисодӣ ва иҷтимоии диссертатсия. Диссертатсияи Саидзода Диловар Абдулаҳад махсусиятҳои илмӣ ба худ хосро соҳиб мебошад ва аҳаммияти баланди илмӣ дорад. Он пажӯҳишест, ки дар доираи илми сиёсии муосири ватанӣ набардҳои иттилоотӣ ва хусусиятҳои асосии онҳоро мавриди таҳлил ва хулосагирӣ қарор додааст.

Аҳаммияти илмӣ, амалӣ, иқтисодӣ ва иҷтимоии таҳқиқи диссертатсионӣ дар он ифода меёбад, ки хулосаҳо, ҷамъбастҳо ва натиҷаҳои бадастомада ба рушди минбаъдаи асосҳои назариявӣ методологии омӯзиши набардҳои иттилоотӣ, таҳқиқи масъалаҳои идоракунии фазои иттилоотӣ, истифодаи технологияҳои рақамӣ ва омӯзиши қонуниятҳои таъсиррасонии иттилоотӣ дар муҳити сиёсӣ мусоидат менамоянд. Равишҳо ва таснифоти пешниҳодшуда метавонанд ҳамчун заминаи илмӣ барои таҳқиқи таҳдидҳои муосири иттилоотӣ, омӯзиши таҳаввулотҳои фазои рақамӣ ва таҳлили равандҳои сиёсии вобаста ба онҳо истифода шаванд. Дар доираи таҳқиқ аҳаммияти соҳибхитиёрии иттилоотӣ ҳамчун ҷузъи муҳимми амнияти миллӣ асоснок гардида, роҳҳои таҳкими мавқеи Ҷумҳурии Тоҷикистон дар фазои иттилоотии муосир муайян карда шудаанд.

Натиҷаҳои таҳқиқ метавонанд дар раванди таълими фанҳои сиёсатшиносӣ, геополитика, технологияҳои сиёсӣ, амнияти миллӣ, равандҳои сиёсӣ, сиёсати давлатӣ ва идоракунии, инчунин ҳангоми таҳияи барномаҳои таълимӣ, китобҳои дарсӣ, дастурҳои таълимӣ ва корҳои илмӣ-таҳқиқотӣ мавриди истифода қарор гиранд.

Аҳаммияти амалии таҳқиқ дар он зоҳир мегардад, ки пешниҳодҳо ва тавсияҳои таҳияшуда барои такмили сиёсати давлатӣ дар самти таъмини амнияти иттилоотӣ, ҳифзи фазои иттилоотии миллӣ, таҳкими соҳибхитиёрии иттилоотӣ ва коҳиш додани таъсири таҳдидҳои иттилоотӣ дар шароити рушди технологияҳои рақамӣ заминаи мусоид фароҳам меоранд. Натиҷаҳои таҳқиқ метавонанд дар фаъолияти мақомоти давлатӣ, сохторҳои амниятӣ, воситаҳои ахбори омма, марказҳои таҳлилий ва дигар ниҳодҳои дахлдори Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷиҳати таҳия ва татбиқи механизмҳои самараноки мониторинг, пешгирӣ ва муқовимат ба набардҳои иттилоотӣ истифода шаванд.

Ҳамчунин, хулосаҳои илмӣ пешниҳодшуда барои таҳияи усулҳои муайянсозии ҳамлаҳои иттилоотӣ, ошкор намудани шаклҳои нави таъсиррасонии сиёсӣ ва психологӣ дар муҳити рақамӣ, пешгирии паҳншавии муҳтавои ифротгароёна ва таҳкими устувории низоми сиёсии ҷомеа аҳаммияти амалӣ дошта, метавонанд дар шароити афзоиши таҳдидҳои иттилоотии муосир ҳамчун заминаи илмӣ ва методологӣ хизмат намоянд.

Наشري натиҷаҳои таҳқиқ аз рӯйи мавзӯи диссертатсия. Натиҷаҳои асосии диссертатсия ва хулосаҳои таҳқиқ дар мақолаҳои илмӣ ва

маърузаҳои муаллиф нашр шудаанд. Натиҷаҳои илмӣ таҳқиқ дар 20 мақолаи илмӣ, аз ҷумла 15 мақола дар маҷаллаҳои тақризшавандаи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ва 5 мақола дар конференсияҳои ҷумҳуриявӣ ва байналмилалӣ ба таъбириши расидаанд. Шумораи маводи ҷопшудаи муаллиф ба талаботи банди 35-и Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021, №267 (бо тағйири иловаҳо бо Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 26 июни соли 2023 №295) тасдиқ гардидааст, мувофиқат менамояд. Мақолаҳои илмӣ нашршудаи муаллиф ба мазмун ва мавзӯи рисолаи илмӣ бевосита алоқаманд мебошанд.

Мутобиқати барасмиятдарории диссертатсия ба талаботи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон. Диссертатсияи довталаби дарёфти дараҷаи илмӣ бо риояи талаботи Дастурамал оид ба тартиби барасмиятдарории диссертатсия, автореферати диссертатсия ва дигар маводи илмӣ, ки бо қарори Раёсати Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 27 декабри соли 2024, таҳти №493 тасдиқ гардидааст, ба расмият дароварда шудааст.

Автореферат, ки аз диссертатсия бармеояд ба талаботи Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021, №267 (бо тағйири иловаҳо бо Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 26 июни соли 2023 №295) тасдиқ шудааст, ҷавобгӯ мебошад.

Дар баробари муваффақиятҳо дар таҳқиқи диссертатсионӣ баъзе камбудӣҳо ва норасогӣҳо низ мушоҳида мешаванд:

1. Дар зербоби аввали боби якум ҳангоми таҳлили мафҳум ва моҳияти набардҳои иттилоотӣ хусусиятҳои муҳимми онҳоро аз ҷиҳати мақсадҳои илмӣ сиёсӣ нишон дода мешуд, он гоҳ сатҳи таҳлили илмӣ қариб диссертатсионӣ арзиши бештар пайдо менамуд.

2. Муаллиф метавонист дар бахши рақамикунонӣ ҳамчун омилҳои таъсири набардҳои иттилоотӣ ва таъсири он ба равандҳои сиёсӣ (боби дуюм) таъсири набардҳои иттилоотиро дар низоми сиёсии кишварҳо ба таври муқоисавӣ матраҳ менамуд, муҳимтар мебуд. Он боиси пуррагӣ ва комилии бахши зерини таҳқиқи диссертатсионӣ мегардид.

3. Дар бахши соҳибхӯрии иттилоотӣ беҳтар мешуд, ки муаллиф ба мақом ва нақши ВАО ҳамчун институти муҳимми таъсиррасонӣ дар ҷомеаи иттилоотӣ ва вояндаи асосии мубориза бо ҳуди набардҳои иттилоотӣ ва таҳдидҳои ғайрианъанавӣ таваҷҷуҳ намуда хусусиятҳои онҳоро нишон медод, беҳтар мешуд.

4. Стратегияи назорат, идоракунии ва пурборкунии иттилоотиро муаллиф дар интиҳои таҳқиқи диссертатсионӣ пешниҳод менамуд, аҳамияти бештари қисм ба баланд мегардид.

Дар маҷмӯи диссертатсияи мазкур таҳқиқи анҷомёфта ба ҳисоб рафта, норасогӣҳои дар боло зикршуда арзиши илмӣ онро кам намегардонанд.

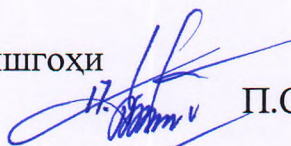
Зеро натиҷаҳои таҳқиқи мазкур мустақилона аз ҷониби муаллиф ба даст оварда шудаанд, кори илмӣ дорои наwgониҳои назаррас мебошад, хулосаҳо ва тавсияҳои муаллиф асоснок ва бозьтимоданд.

Диссертатсияи Саидзода Диловар Абдулаҳад дар мавзӯи «Набардҳои иттилоотӣ ва хусусиятҳои онҳо дар шароити рушди технологияҳои рақамӣ (дар мисоли Тоҷикистон)» ба яке аз масъалаҳои муҳимтарин дар шароити рушди ҷомеаи иттилоотӣ ва бақои давлатӣ милли дар шароити иттилоотонӣ ва рақамикунонӣ бахшида шуда, дар илмҳои сиёсии ватанӣ иқдоми хеле муҳим ва саривақтӣ мебошад. Диссертатсияи мазкур кори мустақилона анҷомёфтае мебошад, ки сохтори он тибқи талаботи муқарраргардида омода гардидааст. Ҳангоми таҳияи диссертатсия миқдори зарурии адабиёти илмӣ мавриди истифода қарор дода шудааст. Адабиёти истифодашуда ба омӯзиши мавзӯи мазкур ва масъалаҳои баррасигардида робитаи бевосита доранд. Диссертатсия аз рӯйи мазмуну мундариҷа ба ихтисоси интихобгардида мувофиқ аст.

Дар маҷмӯъ, диссертатсияи Саидзода Диловар Абдулаҳад дар мавзӯи «Набардҳои иттилоотӣ ва хусусиятҳои онҳо дар шароити рушди технологияҳои рақамӣ (дар мисоли Тоҷикистон)», ки барои дарёфти дараҷаи илмии доктори илмҳои сиёсӣ аз рӯйи ихтисоси 5.6.2. Ниҳодҳо, равандҳо ва технологияи сиёсӣ пешбинӣ гардидааст, дар сатҳи баланди илмӣ ба анҷом расида, ба талаботи пешбиниамудаи бандҳои 31 ва 33–и Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021, №267 (бо тағйиру иловаҳо бо Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 26 июни соли 2023 №295) тасдиқ гардидааст, мувофиқ мебошад. Диссертатсияи мазкур таҳқиқи мукамал ва мустақилона анҷомёфта ба шумор рафта, муаллифи он сазовори дарёфти дараҷаи илмии доктори илмҳои сиёсӣ аз рӯйи ихтисоси 5.6.2. Ниҳодҳо, равандҳо ва технологияи сиёсӣ мебошад.

Муқарризи расмӣ:

доктори илмҳои сиёсӣ, профессори
кафедраи сиёсатшиносии МДТ «Донишгоҳи
давлатии Кӯлоб ба номи А. Рӯдакӣ»

П.С. Назарзода

Имзои П.С. Назарзодаро тасдиқ менамоям.

Сардори Раёсати кадрҳо ва корҳои
махсуси МДТ «Донишгоҳи давлатии
Кӯлоб ба номи А. Рӯдакӣ»

М.А. Давлатов

« 11 » 06 соли 2026

Суроғаи муқарриз:

735260, ш. Кӯлоб кӯч. С. Сафаров, 16
Тел: + 992 202020957